

Рейтинговий звіт LTKS 003-010

про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Луцьк
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	15.03.2007 р.
Дата оновлення:	09.12.2011 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBB
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг позичальника ґрунтується на результатах аналізу протягом I півріччя 2011 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу*

Дата	15.03.2007	22.10.2009	11.12.2009	23.07.2010	09.12.2011
Рівень рейтингу	uaBBB+	uaBBB+	uaBB	uaBB	uaBB
Прогноз	стабільний	негативний	негативний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження зі зміною прогнозу та внесенням у Контрольний список	зниження зі збереженням прогнозу	підтвердження зі зміною прогнозу та виведенням з Контрольного списку	підтвердження

* наведено основні зміни

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaBB** характеризується кредитоспроможністю нижчою ніж достатня порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Луцька підтримується:

- зростанням доходної частини бюджету міста та збереженням помірного рівня бюджетної забезпеченості в I півріччі 2011 року;
- покращенням соціально-економічного розвитку міста, що позитивно впливає на збалансованість бюджетних показників.

Рівень кредитного рейтингу м. Луцька обмежується:

- збереженням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, відношення обсягу якої до доходів загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів, запланованих на 2011 рік, становить 36,3%;
- нижчим за середній по країні рівнем середньомісячної заробітної плати за одночасної залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів у I півріччі 2011 року становить більше 66%);
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду міста, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Рейтинговий звіт розкриває основні зміни, які відбувалися протягом I півріччя 2011 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Луцька та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Луцької міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2006-2010 рр. та I півріччя 2011 року наведено нижче.

Динаміка основних показників соціально-економічного розвитку м. Луцька¹

Показник	Од. виміру	2007	2008	2009	2010	I півр. 2011	Темп росту*, %
Чисельність наявного населення (на кінець періоду)	тис. осіб	207,6	209,3	210,8	211,8	212,1	100,1
Середньомісячна заробітна плата	грн.	1 196,5	1 592,0	1 580,0	1 850,0	2 048,0	110,7
Заборгованість з виплати заробітної плати (на кінець періоду)	млн. грн.	1,3	4,9	11,2	9,0	8,7	96,7
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах	млн. грн.	4 832,8	4 245,4	1 363,8	1 932,4	978,2	120,5
Інвестиції в основний капітал	млн. грн.	1 020,0	1 374,2	552,5	488,2	267,8	128,5
Прямі іноземні інвестиції (на кінець періоду)	млн. дол. США	323,7	321,3	190,2	210,2	86,1	н/д
Зовнішньоторговельний оборот	млн. дол. США	1 001,7	1 082,2	244,5	326,9	405,9	282,3
Введено в експлуатацію житла	тис. кв. м	72,9	74,9	43,5	45,2	11,5	105,5
Обсяг роздрібного товарообороту	млн. грн.	3 194,6	2 374,2	1 831,2	2 208,1	н/д	н/д

* темп росту показника за I півр. 2011 р. до відповідного періоду попереднього року або показника на 01.07.2011 р. до даних на 01.01.2011 р.

Джерела: Виконавчий комітет Луцької міської ради, ГУС у Волинській області

Населення, трудові ресурси та ринок праці

Протягом останніх років у м. Луцьку спостерігалась позитивна динаміка чисельності наявного населення, яка забезпечувалась за рахунок як міграційного, так і природного приросту. На кінець червня 2011 року чисельність наявного населення міста складала 212,1 тис. осіб.

Ситуація на ринку праці Луцька у I півріччі 2011 року мала позитивні зрушення: середньомісячна заробітна плата збільшилась, хоча і перебуває на нижчому рівні за загальноукраїнський, обсяг заборгованості за виплатами заробітної плати знизився. Протягом I півріччя в місті зберігалася практика застосування підприємствами вимушених відпусток та скорочень робочого часу, однак кількість населення, що працювала у режимі неповного робочого дня зменшилась. Проблеми на ринку праці міста негативно впливають на динаміку наповнення міського бюджету – надходження

¹ Деякі кількісні данні, які аналізуються в звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

податку з доходів фізичних осіб у I півріччі 2011 року склали 48,9% уточненого річного плану.

Промисловий комплекс

В промисловому комплексі Луцька, який залишається однією з найбільш важливих галузей господарського комплексу міста, протягом I півріччя 2011 року продовжувались позитивні тенденції попереднього року. Про це свідчить зростання обсягу реалізації промислової продукції та зовнішньоторговельного товарообороту. Останній за підсумками січня-червня поточного року збільшувався, переважно, за рахунок імпортової складової.

Незважаючи на певне пожвавлення динаміки розвитку промислового комплексу міста, роль промислових підприємств у наповненні доходної частини місцевого бюджету суттєво зменшилась, порівняно з докризовими роками. Передусім, це відбулося у зв'язку з погіршенням результатів господарської діяльності ПАТ «АК «Богдан Моторс». Як наслідок підприємство втратило статус одного з найбільших платників податків до місцевого бюджету, що негативно вплинуло на рівень бюджетної забезпеченості міста та кредитоспроможність органу місцевого самоврядування.

Інвестиційно-будівельна діяльність

У I півріччі 2011 року відбулось часткове відновлення інвестиційної активності у м. Луцьку. Так, обсяги інвестицій в основний капітал у січні-червні 2011 року зросли на 25,8%. Також збільшились обсяги введення в експлуатацію житла, причому збільшення у січні-червні 2011 року відбулось за рахунок багатоквартирної забудови, тоді як обсяги індивідуального будівництва зменшились. Значні обсяги іноземного капіталу припадають на промислові підприємства, зокрема, у галузях машинобудування та хімічної промисловості.

Житлово-комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству Луцька притаманна низка проблем, типових для переважної більшості міст України. Це зношеність основних засобів, необхідність реконструкції об'єктів житлового фонду та покращення фінансового стану підприємств ЖКГ. Ступінь проплати населення за зазначені послуги є вищим, порівняно з багатьма іншими містами України.

Платіжна дисципліна населення міста у частині сплати за житлово-комунальні послуги протягом 2010 року практично не змінилась та перебуває на досить високому рівні – як і раніше, особові рахунки сплачуються на рівні, близькому до 100% від суми нарахувань. Обсяг простроченої заборгованості за спожиті житлово-комунальні послуги у I півріччі 2011 року в розрахунку на одного мешканця залишається на помірному рівні.

Виконавчим комітетом Луцької міської ради постійно проводиться робота з приведення тарифів на виконані житлово-комунальні послуги до економічно-обґрунтованого рівня. Так, протягом першої половини 2011 року здійснювалось корегування тарифів на надання практично всіх типів послуг.

З метою здійснення капітальних вкладень у сфері дорожнього господарства та будівництва Луцькою міською радою у 2007-2009 рр. було здійснено три запозичення до бюджету розвитку загальним обсягом 50 млн. грн.

Комунальна власність та земельні відносини

Міська влада використовує земельні та майнові ресурси для наповнення загального фонду бюджету міста. Протягом I півріччя 2011 року до бюджету м. Луцька надійшло 11,3 млн. грн. орендної плати за землю та цілісні майнові комплекси. Порівняно з показником аналогічного періоду попереднього року, сукупний обсяг надходжень орендної плати за землю та за об'єкти комунальної власності збільшився на 42,3% та сформував 8,5% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів.

Доходи бюджету розвитку від продажу земельних ділянок та об'єктів комунального майна у I півріччі 2011 року були недостатніми для виконання планових показників (переважно, за рахунок низького виконання плану за доходами від приватизації майна). Загалом до бюджету розвитку було акумульовано доходів від операцій з капіталом обсягом 1 млн. грн., у 2 рази менше за показник аналогічного періоду попереднього року.

Бюджет міста

Бюджет міста за підсумками перших шести місяців 2011 року виконано з дефіцитом обсягом 18,8 млн. грн., у тому числі дефіцит загального фонду склав 23,6 млн. грн. Дефіцит міського бюджету було профінансовано за рахунок залишків коштів на рахунку загального фонду та залучення короткострокових безвідсоткових позичок з єдиного казначейського рахунку.

Для повного та всебічного вивчення фінансових показників бюджет м. Луцька був представлений у форматі бюджетного балансу в таблиці нижче.

Бюджет м. Луцька у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2009			2010			I півр. 2011		
	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього
Операційні надходження	380 871,8	71 080,1	451 952,0	478 244,2	74 283,2	552 527,4	282 720,4	33 366,4	316 086,8
Операційні видатки	393 973,5	68 195,1	462 168,6	495 008,9	65 799,3	560 808,2	303 360,8	18 503,0	321 863,8
Операційний баланс	-13 101,7	2 885,0	-10 216,6	-16 764,7	8 483,9	-8 280,8	-20 640,4	14 863,4	-5 777,0
Фінансовий дохід	170,8	11,1	181,9	0,0	8,6	8,6	0,0	5,6	5,6
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	5 790,4	0,0	5 790,4	6 731,3	0,0	6 731,3	2 976,6	0,0	2 976,6
Фінансовий баланс	-5 619,6	11,1	-5 608,5	-6 731,3	8,6	-6 722,6	-2 976,6	5,6	-2 971,0
Поточний баланс	-18 721,3	2 896,1	-15 825,1	-23 496,0	8 492,5	-15 003,5	-23 617,0	14 869,0	-8 748,0
Капітальні надходження	20,3	8 941,3	8 961,6	30,5	16 054,9	16 085,4	18,5	1 014,7	1 033,1
Капітальні видатки	7 787,4	18 179,6	25 967,0	6 273,5	18 299,6	24 573,1	0,0	11 089,0	11 089,0
Капітальний баланс	-7 767,1	-9 238,3	-17 005,4	-6 242,9	-2 244,8	-8 487,7	18,5	-10 074,3	-10 055,8
Баланс після капітальних видатків	-26 488,4	-6 342,1	-32 830,5	-29 738,9	6 247,7	-23 491,2	-23 598,5	4 794,7	-18 803,8
Надання пільгових кредитів (з урахуванням повернення)	0,0	-42,3	-42,3	0,0	-44,0	-44,0	0,0	-31,0	-31,0
Профіцит/дефіцит	-26 488,4	-6 299,8	-32 788,2	-29 738,9	6 291,8	-23 447,1	-23 598,5	4 825,7	-18 772,8
Фінансування	26 488,4	6 299,8	32 788,2	-29 738,9	6 291,8	-23 447,1	23 598,5	-4 825,7	18 772,8
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів та бюджету Луцької міської ради

Ліквідність загального фонду бюджету м. Луцька перебуває на низькому рівні: у I півріччі 2011 році цей показник склав 0,7% (проти 0,8% за наслідками виконання бюджету за відповідним фондом у I півріччі 2010 року). За спеціальним фондом ліквідність має достатні значення – 41,6% (проти 20,5% відповідно).

Виконання доходної частини бюджету міста

Збільшення доходів бюджету міста позитивно впливає на індикатор бюджетної забезпеченості Луцька, який протягом аналізованого періоду покращився, хоча і перебуває на нижчому рівні, порівняно з іншими містами України, сумірними з Луцьком за масштабами та адміністративно-територіальним статусом. В аналізованому періоді спостерігалось зростання основних надходжень загального фонду бюджету міста, таких як податок з фізичних осіб та плата за землю, проте цього було недостатньо для виконання планових показників.

Основним джерелом доходної бази Луцька є надходження податку на доходи фізичних осіб, які становлять понад 66% доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів. Виконання річного плану за цим податком на рівні 48,9% негативно вплинуло на загальну динаміку доходів бюджету міста. Надходження плати за землю (другого за обсягом джерела формування доходів загального фонду) за підсумками січня-червня 2011 року зросли на 36,2%. Динаміка зазначених надходжень уповільнюється наявністю недоїмки (за податком на доходи фізичних осіб –

8,5 млн. грн., за платою за землю – 3 млн. грн.). Також слід зазначити, що для Луцьку притаманним є помірний рівень галузевої концентрації надходжень податку на доходи фізичних осіб, а також відсутність концентрації за основними платниками цього податку.

Доходи спеціального фонду без урахування трансфертів у січні-червні 2011 року зросли на 20,2%, порівняно з аналогічним періодом 2010 року. У структурі бюджету розвитку з початку року обліковується єдиний податок, що дозволило нівелювати значне зниження надходжень до бюджету розвитку від продажу майна, що перебуває у комунальній власності. Податок з власників транспортних засобів було замінено збором за першу реєстрацію транспортного засобу, що призвело до зменшення надходжень податків на власність на 37,4%.

Виконання видаткової частини бюджету міста

Затверджений на 2011 рік план за видатками без урахування трансфертів до бюджетів інших рівнів було виконано за підсумками січня-червня 2011 року на 52,6%. Виконання річного плану на високому рівні відбулось за такими вагомими статтями, як «Соціальний захист і соціальна допомога», «Освіта» та «Охорона здоров'я», що вплинуло на загальне виконання за видатками.

У січні-червні 2011 року обсяг кредиторської заборгованості бюджету м. Луцька знизився на 19%, проте станом 01.07.2011 р. перебуває на рівні, вищому за помірний. Заборгованість утворилась переважно внаслідок низького рівня перерахування низки субвенцій з Державного бюджету. Прострочена кредиторська заборгованість станом на кінець червня була незначною.

Питома вага капітальних видатків у структурі видаткової частини бюджету міста за економічною класифікацією продовжує залишатись незначною, таким чином, на сьогодні кошти у місті продовжують спрямовуватись переважно на першочергові поточні витрати. Загалом динаміка виконання бюджету міста за видатками суттєво уповільнюється тривалістю проведення процедур закупівлі товарів, робіт та послуг за державні кошти.

Боргові зобов'язання міста

Пряме боргове навантаження м. Луцька (питома вага прямого боргу на 01.07.2011 р. в структурі обсягу доходної частини міського бюджету без урахування трансфертів, запланованих на 2011 рік) складає близько 30% та перебуває на високому рівні.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Луцька підтверджено на рівні **uaBB**, прогноз «стабільний».

Т. в. о. Голови рейтингового комітету

О. В. Чорнотов

Провідний фінансовий аналітик

І. А. Веремко

Динаміка агрегованих бюджетних показників м. Луцька у форматі бюджетного балансу*, тис. грн.

Показник	2007	2008	2009	2010	I півр. 2011
Податкові надходження	195 847,9	257 399,6	231 867,4	258 828,9	139 292,0
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	22 820,1	28 828,2	34 084,3	43 728,1	21 424,8
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	130 067,1	147 912,8	186 000,2	249 970,4	155 369,9
Операційні надходження всього	348 735,1	434 140,6	451 952,0	552 527,4	316 086,8
Поточні видатки	218 139,2	293 688,9	310 297,9	387 953,4	223 475,3
Субсидії та поточні трансферти	103 688,2	139 248,6	151 870,7	172 854,8	98 388,5
Операційні видатки всього	321 827,4	432 937,5	462 168,6	560 808,2	321 863,8
Операційний баланс	26 907,6	1 203,1	-10 216,6	-8 280,8	-5 777,0
Фінансовий дохід	1 608,3	4 692,0	181,9	8,6	5,6
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	394,5	2 223,1	5 790,4	6 731,3	2 976,6
Фінансовий баланс	1 213,8	2 468,9	-5 608,5	-6 722,6	-2 971,0
Поточний баланс	28 121,4	3 672,0	-15 825,1	-15 003,5	-8 748,0
Капітальні надходження	53 515,0	17 518,4	3 861,6	5 851,4	1 033,1
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	23 222,5	13 787,2	5 100,0	10 233,9	0,0
Капітальні надходження всього	76 737,5	31 305,6	8 961,6	16 085,4	1 033,1
Капітальні видатки	65 138,0	90 030,7	20 697,8	19 885,5	9 920,7
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	7 887,3	5 853,8	5 269,2	787,6	1 168,2
Капітальні трансферти до бюджету розвитку до 01.01.2011 р.	11 072,7	6 298,4	0,0	3 900,0	0,0
Капітальні видатки всього	84 098,0	102 182,9	25 967,0	24 573,1	11 089,0
Капітальний баланс	-7 360,5	-70 877,3	-17 005,4	-8 487,7	-10 055,8
Баланс після капітальних видатків	20 760,9	-67 205,3	-32 830,5	-23 491,2	-18 803,8
Надання пільгових кредитів громадянам з урахуванням повернення	0,0	13,7	-42,3	-44,0	-31,0
Профіцит/дефіцит	20 760,9	-67 219,0	-32 788,2	-23 447,1	-18 772,8
Фінансування	-20 760,9	67 219,0	32 788,2	23 447,1	18 772,8
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* дані за попередні роки відображаються відповідно до змін, внесених до форм казначейської звітності з 01.01.2011 р.

Джерело: Департамент фінансів та бюджету Луцької міської ради

Динаміка основних джерел фінансування бюджету м. Луцька*, тис. грн.

Показник	2007	2008	2009	2010	I півр. 2011
Профіцит/дефіцит	20 760,9	-67 219,0	-32 788,2	-23 447,1	-18 772,8
Фінансування	-20 760,9	67 219,0	32 788,2	23 447,1	18 772,8
Зміни залишків	7 739,1	2 919,3	-2 202,6	-255,0	-6 203,6
• залишок на початок року	14 486,6	6 747,5	3 828,2	6 030,9	6 285,9
• залишок на кінець року	6 747,5	3 828,2	6 030,8	6 285,9	12 489,5
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	26 390,0	30 616,5	28 361,9
• залучення	0,0	0,0	209 309,2	201 718,4	144 810,0
• погашення	0,0	0,0	-182 919,2	-171 101,9	-116 448,1
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	-38 500,0	34 329,2	600,8	1 115,7	640,0
• повернення (пред'явлення)	32 000,0	174 645,8	600,8	1 115,7	640,0
• розміщення (придбання)	-70 500,0	-140 316,6	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	10 000,0	30 000,0	8 000,0	-8 000,0	-4 000,0
• запозичення	10 000,0	30 000,0	10 000,0	0,0	0,0
• погашення	0,0	0,0	-2 000,0	-8 000,0	-4 000,0
Інші розрахунки	0,0	-29,5	0,0	-30,0	-25,4
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* дані за попередні роки відображаються відповідно до змін, внесених до форм казначейської звітності з 01.01.2011 р.

Джерело: Департамент фінансів та бюджету Луцької міської ради